

Ц

Цивілізація ризику – поширена у 1980-х роках на Заході футурологічна концепція сусп. розвитку, яка виникла як виклик на розрив між складністю, що посилюється, і могутністю технології, з одного боку, та знанням її можливих впливів на природне середовище й людські спільноти, з ін. боку. Цей розрив призводить до все більшої ризиконасиченості сучасного сусп-ва, котра проявляється в експоненціально зростаючій к-сті технологічних, еколог. та ін. аварій і катастроф.

Ц.р. ґрунтується на ідеях Е. Касірера про амбівалентність техніки, що забезпечує павування людини над природою, проте уподібнює людину роботі, призводить до відчуження людини від своєї сутності. **Ц.р.** відтворює ієрархічну систему ризиків, що оточують сучасну людину. Так, П. Лагадек наголошує на тому, що зона «надзвичайної технологічної небезпеки» неухильно розширюється і це призводить до неможливості визначити «рівень припустимого ризику», оскільки ця зона, подолавши сформовані в д-ві просторово-часові кордони, охоплює широкі території й багаточисленні покоління людей, одночасно руйнуючи владу, нездатну подолати небезпеку, й викликаючи «соц. дестабілізацію». За таких умов катастрофи вже не є тимчасовими подіями, вони перетворюються в процеси, що одночасно посилюють негативні канцеро-, мута- і терактогенні ефекти, тому сучасну цивілізацію, яка надзвичайно насичена технологічними засобами, що далеко не завжди раціонально використовуються, варто називати **Ц.р.** У ній з необхідністю замінюється панівна в індустріальній цивілізації продуктивістська модель розвитку, яка підштовхує людство до ризиків і небезпек, на принципово іншу – гуманістичну модель, що передбачає визнання самоцінності та самоздійсненності людини як особистості. С. Хансен вважає за необхідне визначати ризик, виходячи не лише з техногенних та ін., зовн. щодо людини, чинників, а перш за все з людських, особистісних вимірів можливого ризику.

В. Кривошеїн

Цифрова дипломатія (англ. *digital diplomacy*) – один із різновидів публічної дипломатії, що передбачає використання інформ.-комунікац. технологій для реалізації дипломатичних завдань. Для позначення поняття **Ц.д.** експертами Силіконової долини (США) була запропонована назва *Дипломатія Веб 2.0*. **Ц.д.** особливо корисна в роботі зі зарубіжною аудиторією в питаннях трансляції офіційної позиції та формування іміджу д-ви. Метою **Ц.д.** є пояснення, чому прийняте певне рішення, до яких результатів воно призведе, як вплине на зовнішньополіт. процес. Завдяки **Ц.д.** відкривається доступ широкої громадськості до результатів діяльності традиційної дипломатії. **Ц.д.** покликана оперативно надавати адекватну інформацію, спростовувати некоректні відомості, підтверджувати відомості з офіційних джерел.

В умовах дипломатичних комунікацій, що постійно змінюються, міністерства закордонних справ повинні виробити ефективні держ. дипломатичні стратегії, повністю інтегровані у механізми прийняття рішень. Зовнішньополіт. відомства повинні також забезпечити розуміння ін. елементами нац. дипломатичної системи централізації публічної дипломатії та її середньо- і довгострокових стратегічних цілей. Публічна дипломатія набуватиме зростаючого впливу, її діяльність і стратегії активніше налаштовуватимуться на виконання політ. цілей. У цих умовах в геометричній прогресії буде розвиватися **Ц.д.** Дедалі більше фінансування уряди країн виділятимуть на неї, що зменшує витрати на орг-цію дипломатичної та консульської служби. *Див.: Нова публічна дипломатія; Твіпломат; Твіпломасі; Фейсбук-дипломат; Фейсбук-дипломатія.*

М. Трофименко

Цифровий розрив (англ. *digital divide*) – явище, яке характеризує асиметричність у доступі до інформ. джерел у різних суб'єктів. **Ц.р.** має *національний* (різні можливості щодо доступу до інформ. технологій у різних сусп.